

พ.ศ. ๖๕
๖๐ เม.ย. ๖๓
๑๕.๐๐ น

ส.ค. ๖๔๙๙๒/๖๓
๖๐ เม.ย. ๖๓ ส. ๑ ล่อง
๑๔.๒๓

ที่ อว (ปคร) ๕๓๐๘/๒๕๖๕

กระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ ราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ
๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายอวกาศ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓
เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓
๓. รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓
เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓
๔. (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ขอเสนอเรื่อง (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศมาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ซึ่งเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารกิจการอวกาศของประเทศ คณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติจึงมีมติให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการอวกาศ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘ (๑) รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายและหน่วยงานที่ดูแลเรื่องวัตถุอวกาศอย่างเป็นระบบ ในขณะที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคการศึกษาที่มีความประสงค์จะส่งดาวเทียมขึ้นสู่อวกาศและประสงค์จะดำเนินการจดทะเบียนดาวเทียม โดยได้มีหนังสือถึงสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อขอความอนุเคราะห์ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ในการนี้ สทอภ. ในฐานะหน่วยประสานงานกับคณะกรรมการว่าด้วยการใช้อวกาศส่วนนอกในทางสันติของสหประชาชาติ (Committee on the Peaceful Uses of Outer Space: COPUOS) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงได้จัดทำ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ เพื่อให้ประเทศไทยมีแนวปฏิบัติในการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศสำหรับใช้ไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องดังกล่าว

๑.๒ สทอภ. ได้เสนอ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศต่อคณะกรรมการพัฒนา
กฎหมายอวกาศ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) โดยที่ประชุมมีมติ
ให้รับข้อสังเกต ข้อคิดเห็นของที่ประชุมไปปรับแก้ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ และแจ้งเวียน

/คณะกรรมการ ...

คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายอวกาศพิจารณา ก่อนเสนอคณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติพิจารณาต่อไป โดยข้อคิดเห็นจากที่ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายอวกาศ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

๑.๒.๑ รัฐควรต้องมีแนวปฏิบัติในการจัดแจ้งวัตถุอวกาศเพื่อให้เกิดเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานภาครัฐกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดแจ้งวัตถุอวกาศให้เสนอ คณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขอมติจากคณะรัฐมนตรีในประเด็นต่อไปนี้

๑) ในขณะที่ยังไม่มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบด้านการจดทะเบียนวัตถุอวกาศให้ สทอภ. ดำเนินการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศไปพลางก่อนตามแนวปฏิบัติขององค์การสหประชาชาติ เนื่องจากมีความพร้อมและประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเพื่อให้รัฐเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติแม้รัฐเจ้าของโครงการดาวเทียมจะมีได้เป็นผู้จดทะเบียนแต่ให้รัฐต่างประเทศผู้ส่งดาวเทียมเป็นผู้จดทะเบียน แต่รัฐ ผู้ส่งก็สามารถกำหนดเงื่อนไขให้รัฐเจ้าของโครงการอวกาศต้องรับภาระเรื่องการจัดทำประกันภัยเพื่อจัดการปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของรัฐผู้ส่งวัตถุอวกาศ

๒) อนุญาตให้ใช้แนวปฏิบัตินี้เป็นกฎเกณฑ์เพื่อปรับใช้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งแม้ไม่สามารถบังคับใช้โดยตรงกับภาคเอกชน แต่ในทางปฏิบัติภาคเอกชนต้องร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอยู่แล้วในการดำเนินโครงการและยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายและเพื่อประโยชน์ของประเทศ

๑.๒.๒ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

๑) สำนักงานพระธรรมนูญทหาร กระทรวงกลาโหม เห็นว่า ไม่มีข้อขัดข้องยกเว้นในส่วนของการขอเขตการบังคับใช้ ที่ควรยกเว้นกิจการอวกาศที่อยู่ในราชอาณาจักรเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ

๒) กระทรวงการต่างประเทศ เห็นว่า โดยรวมแล้วไม่ขัดข้อง และเห็นชอบตามที่กำหนดให้มีการดำเนินการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ และแจ้งไปยังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศประสานงานไปยังสหประชาชาติ (United Nations - UN) เพื่อจดทะเบียนวัตถุอวกาศ

๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า โดยรวมแล้วไม่ขัดข้อง แต่ในแง่ของการบังคับใช้ มีความเห็นว่าแนวปฏิบัตินี้มีลักษณะเป็นแนวปฏิบัติโดยความสมัครใจ เนื่องจากไม่มีบทลงโทษในกรณีละเมิด หรือไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้

๑.๓ สทอภ. ได้ปรับปรุง (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายอวกาศ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ และได้แจ้งเวียนคณะกรรมการฯ ในระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าแนวปฏิบัตินี้ไม่ใช่แนวปฏิบัติตามหลักความสมัครใจ เนื่องจากสามารถใช้บังคับกับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับการดำเนินงานด้านกิจการอวกาศของเอกชน เพราะกิจกรรมด้านอวกาศเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณากระบวนการบังคับใช้ให้ครอบคลุมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่ง สทอภ. ได้ปรับแก้ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศแล้วก่อนนำเสนอคณะกรรมการนโยบายอวกาศพิจารณา

๑.๔ คณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ และให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้ประเทศไทยมีแนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศอย่างเป็นระบบและเกิดผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกิจกรรมด้านอวกาศเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งผลของการจดแจ้งวัตถุอวกาศของประเทศไทยจะผูกพันความรับผิดชอบของรัฐในฐานะรัฐเจ้าของดาวเทียม จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกระบวนการบังคับใช้ให้ครอบคลุมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เรื่องดังกล่าวจึงเข้าข่ายเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีหรือให้ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารกิจการอวกาศของประเทศ คณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติ จึงมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการอวกาศ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘ (๑)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ปัจจุบันเทคโนโลยีอวกาศมีบทบาทและส่วนสำคัญกับชีวิตประจำวันของประชาชนหลายภาคส่วน ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา สนใจส่งวัตถุขึ้นสู่อวกาศมากขึ้นโดยเฉพาะดาวเทียมประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้ แม้ว่าประเทศไทยยังไม่ได้ร่วมเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการจดทะเบียนวัตถุอวกาศ ค.ศ. ๑๙๗๕ และยังไม่มียกกฎหมายอวกาศและหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว แต่ประเทศไทยมีดาวเทียมที่ใช้งานในปัจจุบันและที่หมดอายุการใช้งานแล้วไม่น้อยกว่า ๑๑ ดวง และมีแผนที่จะส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจรในช่วงระยะเวลา ๓ - ๕ ปีต่อจากนี้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ดาวเทียม Royal Thai Air Force ๑ - ๒ (RTAF sat) คาดว่าจะส่งขึ้นสู่วงโคจรเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ ดาวเทียมของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (BCC Sat) คาดว่าจะส่งขึ้นสู่วงโคจรเดือนเมษายน ๒๕๖๓ และดาวเทียมในโครงการ THEOS-๒ จำนวน ๒ ดวง คาดว่าจะส่งขึ้นสู่วงโคจรปี ๒๕๖๕ รวมถึงดาวเทียมวงโคจรระดับต่ำอื่น ๆ ที่คาดว่าจะประเทศไทยจะส่งขึ้นสู่อวกาศในอนาคต ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการดำเนินกิจการอวกาศให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักสากล และสอดคล้องกับมติประชุมใหญ่สมัชชาสหประชาชาติที่ร้องขอให้รัฐที่ปล่อยวัตถุขึ้นสู่อวกาศนำส่งข้อมูลของวัตถุนั้นโดยทันทีให้แก่คณะกรรมการว่าด้วยการใช้อวกาศส่วนนอกในทางสันติของสหประชาชาติ (Committee on the Peaceful Uses of Outer Space: COPUOS) ผ่านสำนักงานกิจการอวกาศส่วนนอกแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office for Outer Space Affairs: UNOOSA) ประเทศไทยจึงต้องมีแนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศเพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความรับผิดชอบและพร้อมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกในการดำเนินกิจการอวกาศต่อไป

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดแจ้งวัตถุอวกาศ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) มีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ ขอบเขต

แนวปฏิบัตินี้ให้ใช้แก่ การจดแจ้งวัตถุอวกาศซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจการอวกาศดังต่อไปนี้ เว้นแต่กิจการอวกาศที่อยู่ในราชการทหารเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐ ตามที่คณะกรรมการนโยบายอวกาศแห่งชาติกำหนด

๔.๑.๑ การดำเนินกิจการอวกาศในราชอาณาจักร

๔.๑.๒ การดำเนินกิจการอวกาศนอกราชอาณาจักรหรือในอวกาศโดยบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยหรือได้จดทะเบียนจัดตั้งในประเทศไทย

๔.๑.๓ การดำเนินกิจการอวกาศนอกราชอาณาจักรโดยใช้พื้นที่ที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือโดยใช้เรือ อากาศยาน หรือวัตถุอวกาศซึ่งได้จดทะเบียนในประเทศไทย

/๔.๒ แนวปฏิบัติการ...

๔.๒ แนวปฏิบัติการจดทะเบียนวัดอุทธรณ์

๔.๒.๑ ดำเนินการจดทะเบียนวัดอุทธรณ์หลังจากที่ได้ปล่อยวัดอุทธรณ์ขึ้นสู่อากาศแล้ว โดยส่งข้อมูลในรูปแบบที่สำนักงานกิจการอวกาศส่วนนอกแห่งสหประชาชาติกำหนด (Registration Information Submission Form)

๔.๒.๒ สหอก. ดำเนินการรับจดทะเบียนวัดอุทธรณ์ และแจ้งไปยังกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศประสานงานไปยังสหประชาชาติ (United Nations - UN) เพื่อจดทะเบียนวัดอุทธรณ์

๔.๒.๓ สหประชาชาติ (United Nations - UN) แจ้งผลการจดทะเบียนวัดอุทธรณ์ หรือการรับจดทะเบียนวัดอุทธรณ์ผ่านช่องทางการทูต

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

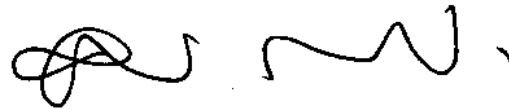
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมพิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบ (ร่าง) แนวปฏิบัติการรับจดทะเบียนวัดอุทธรณ์

๕.๒ มอบหมายให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย สหอก. ดำเนินการรับจดทะเบียนวัดอุทธรณ์ ไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายอวกาศและหน่วยงานที่ดูแลการรับจดทะเบียนวัดอุทธรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ เมษินทรีย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๔๕๐๘ และ ๐ ๒๑๔๑ ๔๕๐๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๐๓